

سازمان امور مالیاتی کشور

اولویتهای پژوهشی سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۷

معاونت پژوهش، برنامه ریزی و امور بین الملل

دفتر پژوهش و برنامه ریزی

۱۳۹۷

پژوهشگر محترم

فهرستی که در اختیار شما قرار گرفته است، اولویت‌های پژوهشی سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۷ می‌باشد که بر اساس نیازها و برنامه‌های آتی سازمان، در دو حوزه طراحی و تحلیل سیاست‌ها و ارزیابی عملکرد سیاست‌ها (سیاست‌های که در گذشته طراحی شده و هم اکنون در حال اجرا هستند)، انتخاب شده‌اند. خواهشمند است پس از مطالعه دقیق چارچوب کلی هر یک از موضوعات، طرح پیشنهادی خود را با در نظر گرفتن اهداف و دستاوردهای مورد انتظار، مطابق فرم (پیوست) طرح‌نامه به نشانی www.taxresearch.ir ارسال نمایید. بدیهی است، ارتباط سوابق تحصیلی (رشته و گرایش) و سوابق پژوهشی (مرتبط با مالیات و موضوع پیشنهادی و همچنین داشتن رتبه پژوهشگری از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی) مجری طرح و تیم پژوهشی، ضروری می‌باشد. سازمان امور مالیاتی کشور پس از بررسی طرح‌نامه و در صورت تصویب کلیات آن، نسبت به اعلام RFP تکمیلی طرح اقدام خواهد کرد. در ضمن، ارسال طرح‌نامه هیچگونه تعهدی برای سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد نمی‌کند و تصویب نهایی طرح‌نامه منوط به احراز شرایط اولیه و تصویب نهایی آن توسط شورای پژوهشی سازمان می‌باشد.

سازمان امور مالیاتی کشور

فهرست اولویت‌های پژوهشی سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۷

- ۱- بررسی تأثیرات اجرای مالیات بر ارزش افزوده بر بخش تولیدی ۴
- ۲- برآورد ظرفیت مالیاتی مشاغل منتخب (پزشکان، طلافروشان و ...) (رویکرد خرد) ۵
- ۳- برآورد مخارج مالیاتی ناشی از اعطای مشوقهای مالیاتی مناطق آزاد و ویژه (رویکرد خرد اقتصادی) ۶
- ۴- برآورد مخارج مالیاتی ناشی از اعطای مشوق مالیاتی به موسسات خیریه (درآمدهای مالیاتی از دست رفته) ... ۷
- ۵- بررسی شکل‌گیری شرکت‌های کاغذی و صوری و راهکارهای مقابله با آن ۸
- ۶- امکان‌سنجی وضع مالیات بر سود سپرده‌های بانکی (رویکرد خرد و کلان) ۹
- ۷- برآورد فرار مالیاتی به تفکیک بخش‌ها و منابع مختلف مالیاتی (رویکرد خرد اقتصادی) ۱۰
- ۸- امکان‌سنجی کاهش نرخ مالیات بر شرکتها و بازنگری و حذف معافیت‌ها و مشوق‌ها ۱۱
- ۹- برآورد ظرفیت مالیاتی تجارت الکترونیک (ایبترنتی) ۱۲
- ۱۰- برآورد میزان فرار یا اجتناب مالیاتی ناشی از قیمتگذاری انتقالات در ایران ۱۳
- ۱۱- بررسی نحوه اجرا و پیاده‌سازی مالیات بر عایدی سرمایه در اقتصاد ایران با تأکید بر بخش املاک و مستغلات ۱۴

۱- بررسی تأثیرات اجرای مالیات بر ارزش افزوده بر بخش تولیدی

تشریح موضوع و اهمیت آن

مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات بر فروش چند مرحله‌ای است که خرید کالاها و خدمات واسطه‌ای را از پرداخت مالیات معاف می‌کند. این قانون در سال ۱۳۸۷ با هدف گسترش پایه‌های مالیاتی، انتقال بار مالیاتی از تولید و سرمایه‌گذاری به مصرف، اجتناب از اخذ مالیات مضاعف از کالاها و خدمات، افزایش درآمدهای مالیاتی و توسعه اطلاعات مالیاتی از طریق زنجیره فعالیتهای مشمول مالیات بر ارزش افزوده، تصویب و از نیمه دوم همان سال به صورت آزمایشی به اجرا درآمده است.

به طور کلی اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده اثرات مثبت زیادی بر نظام مالیاتی، بودجه دولت و کل اقتصاد کشور داشته است. البته با وجود عملکرد مناسب نظام مالیات بر ارزش افزوده و تغییر اساسی ترکیب درآمدهای مالیاتی، چالش‌ها و مشکلات مختلفی نیز طی دوره اجرای آزمایشی این قانون قابل مشاهده است. لذا با توجه به اهمیت و آثار نظام مالیات بر ارزش افزوده در اقتصاد کشور و وزن قابل توجه درآمد مالیاتی ناشی از آن در بودجه دولت، و با توجه به اینکه قانون دائمی شدن این نظام هم‌اکنون در دولت در حال بررسی است، انجام مطالعه‌ای در خصوص آثار و پیامدهای اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده نظیر اثرات تورمی، توزیعی و درآمدی آن به همراه مشکلات سیاستگذاری و اجرایی این قانون به تفکیک مولفه‌های اصلی این قانون ضروری می‌باشد.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- تبیین و بررسی وضع موجود نظام مالیات بر ارزش افزوده در کشور
- بررسی اثرات تورمی، توزیعی و درآمدی اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در کشور
- بررسی میزان تحقق اهداف اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده در ایران
- بررسی مشکلات اجرایی و سیاستی قانون مالیات بر ارزش افزوده و راهکارهای آن
- ..و

۲- برآورد ظرفیت مالیاتی مشاغل منتخب (پزشکان، تلافروشان و ...) (رویکرد خرد)

تشریح موضوع و اهمیت آن

مالیات بر درآمد مشاغل یکی از مهمترین پایه‌های مالیاتی در کشور است که بر درآمد خالص بخش زیادی از فعالان اقتصادی شاغل در بخش‌های مختلف خدماتی، تولیدی و بازرگانی وضع می‌شود. بررسی آمار و ارقام نشان می‌دهد این پایه با وجود دارا بودن ظرفیت بالقوه مالیاتی قابل توجه، طی سالهای گذشته نقش پررنگی در درآمدهای مالیاتی نداشته است. به طور کلی نظام مالیاتی کشور همواره در این بخش با چالش‌های زیادی روبرو بوده است. ویژگی‌های ذاتی فعالیت‌های این بخش در کنار عدم شفافیت در گردش اطلاعات مالی آنها، هزینه‌های اجتماعی و اداری وصول مالیات را در این بخش افزایش داده است. به گونه‌ای که علی‌رغم انجام اصلاحات گسترده در ساختار نظام مالیاتی، سهم مالیات مشاغل از کل درآمدهای مالیاتی به دلایل متعددی چون نبود نظام مالیات بر مجموع درآمد، سنتی بودن ساختار فعالیت‌های بخش مشاغل، فرار مالیاتی گسترده در این بخش که متأثر از نبودن بانک جامع اطلاعاتی از جریان وجوه و جریان کالا است، عدم گسترش کامل نظام مالیات بر ارزش افزوده و غیره کاهش یافته است. لذا لازم است مطالعاتی در خصوص مشاغل با اهمیت کشور مانند پزشکان، تلافروشان، آهن‌فروشان، و ... صورت گیرد و با استفاده از اطلاعات و داده‌های میدانی و خرد، درآمد و در نتیجه ظرفیت مالیاتی این مشاغل برآورد گردیده و موانع و مشکلاتی که موجب عدم وصول مالیات واقعی از آنها شده است مورد شناسایی قرار گیرند.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- بررسی بخش مشاغل و ارزش افزوده آن به تفکیک مشاغل و صنوف منتخب
- تخمین ظرفیت مالیاتی مشاغل و صنوف منتخب با استفاده از داده‌های میدانی و خرد
- تخمین میزان فرار مالیاتی در مشاغل و صنوف منتخب و ارائه راهکارهای لازم برای کاهش فرار مالیاتی
- معرفی یک نظام جدید مالیاتی برای مالیات ستانی از مشاغل خاص (در صورت لزوم)

۳- برآورد مخارج مالیاتی ناشی از اعطای مشوقهای مالیاتی مناطق آزاد و ویژه (رویکرد خرد اقتصادی)

تشریح موضوع و اهمیت آن

مخارج مالیاتی از اقلام مخارج دولت است که باید در فرآیند بودجه‌ریزی لحاظ گردد. به‌طور کلی منشأ مخارج مالیاتی، امتیازات مالیاتی (ارفاق مالیاتی، کسورات مالیاتی، مشوق مالیاتی، معافیت مالیاتی، اعتبارات مالیاتی، تخفیف نرخ مالیاتی) است که به منظور دستیابی به اهداف اجتماعی، مالی و اقتصادی مختلف برقرار می‌شود. بر این اساس مخارج مالیاتی، درآمد مالیاتی از دست رفته منتج از هر نوع رفتار مالیاتی تبعیضی و یا ترجیحی با برخی مودیان مالیاتی یا همان مشوقهای مالیاتی است. البته مشوقهای مالیاتی کم و بیش در اغلب نظامهای مالیاتی جهان وجود دارند، اما شکل و میزان استفاده از این معافیتها و مشوقها و همچنین انگیزه‌های استفاده از آنها در کشورهای مختلف متفاوت است.

در قانون مالیاتهای ایران نیز معافیتها و مشوقهای زیادی در پایه‌های مختلف مالیاتی در نظر گرفته شده است. یکی از این مشوقها، اعطای معافیت مالیاتی در مناطق ویژه و آزاد به منظور جذب سرمایه و توسعه صادرات می‌باشد. با توجه به اینکه اعطای مشوقهای مالیاتی به هر شکلی که باشد دارای هزینه‌های اقتصادی و مالی است، لذا بررسی مزیت‌های این مناطق و مقایسه آن با هزینه‌هایی که دولت از طریق مالیات از دست رفته متحمل می‌گردد ضروری است.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- بررسی اقتصاد مناطق آزاد (حجم سرمایه‌گذاریها به تفکیک، اشتغال، صادرات، واردات و... مناطق مذکور)
- مبانی نظری مشوقهای مالیاتی و الگوهای مورد استفاده در سایر کشورها
- محاسبه مالیات از دست رفته ناشی از اعطای مشوقهای مالیاتی مناطق آزاد (مخارج مالیاتی)
- بررسی تاثیر اعطای مشوقهای مالیاتی مناطق آزاد در دستیابی به اهداف دولت.

۴- برآورد مخارج مالیاتی ناشی از اعطای مشوق مالیاتی به موسسات خیریه (درآمدهای مالیاتی از دست رفته)

تشریح موضوع و اهمیت آن

امروزه کمک‌های خیریه بخش خصوصی در کنار پرداخت‌های انتقالی دولت از مهمترین راهکارهای کاهش فاصله طبقاتی و تحقق اهداف تأمین اجتماعی و فرهنگی در جوامع مختلف قلمداد می‌شود. نقش کمک‌های داوطلبانه بخش خصوصی در کاهش فاصله طبقاتی، افزایش رفاه افراد نیازمند و کاهش هزینه‌های دولت در برنامه‌ریزی و تعامل با این پدیده موضوع حائز اهمیت است. نقش بسیار مهم مؤسسات خیریه در کمک به تأمین اهداف مورد نظر دولت‌ها، پاسخ‌گو بودن سازمان‌ها و مؤسسات خیریه در مقایسه با برنامه‌های حمایتی دولت و واکنش سریع‌تر به نیازهای در حال تغییر اجتماعی از جمله دلایل حمایت دولت از کمک‌های خیریه و مؤسسات خیریه است. مطابق ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم درآمدهای مؤسسات خیریه از بابت فعالیتهای خیریه از پرداخت مالیات بر درآمد معاف است. این موضوع در کنار منافع احتمالی که ممکن است داشته باشد، تهدیدات بالقوه‌ای را برای سوء استفاده و فرار مالیاتی برخی از فعالان تحت عنوان فعالیتهای خیریه متوجه سازمان امور مالیاتی و اقتصاد کشور می‌کند. به نظر می‌رسد در حال حاضر شناخت چندان دقیقی از اقتصاد مؤسسات خیریه و وضعیت و نقش آنها در اقتصاد کشور وجود ندارد. از سوی دیگر با گسترش اقدامات خیرخواهانه در کشور، امکان سوء استفاده از مؤسسات خیریه تحت عناوین مختلف برای فرار مالیاتی و پولشویی نیز وجود دارد. بر این اساس، لازم است ابتدا تصویر روشنی از اقتصاد نهادهای خیریه در کشور ارائه شده و با برآورد هزینه‌ها و منافع مرتبط با معافیت مالیاتی خیریه‌ها، درخصوص تداوم و یا اصلاح این نوع معافیت توصیه‌های سیاستی لازم ارائه گردد.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- شناسایی و طبقه‌بندی انواع مؤسسات خیریه و کمک‌های خیریه در ایران
- برآورد حجم فعالیت مؤسسات خیریه و نقش آن در اقتصاد کشور
- بررسی انواع فعالیت‌های مؤسسات خیریه (درآمد و هزینه)
- روش‌های نظارت بر مؤسسات خیریه و کمک‌های خیریه
- تخمین مالیات از دست رفته بابت معافیت‌های مالیاتی امور خیریه

۵- بررسی شکل گیری شرکتهای کاغذی و صوری و راهکارهای مقابله با آن

تشریح موضوع و اهمیت آن

یکی از مهمترین مشکلات و چالشهای نظام مالیات بر ارزش افزوده، شکل گیری شرکتهای کاغذی و فاقد اعتبار می باشد که زیانهای مالی فراوانی را برای نظام مالیاتی کشور به همراه داشته است. شرکتهای کاغذی پس از ثبت نام در نظام مالیاتی و دریافت کد اقتصادی اقدام به فعالیت کرده و به انجام فعالیتهای غیر قانونی و زیر زمینی در اقتصاد دامن می زنند. در این راستا بسیاری از شرکتهای که تمایل به پنهان کردن فعالیت خرید یا فروش خود دارند، به این شرکتهای صوری مراجعه و اقدام به تهیه فاکتور صوری می نمایند.

علیرغم تلاشهای بسیار سازمان امور مالیاتی جهت مقابله با این شرکتهای و تشکیل بانک اطلاعاتی شرکتهای کاغذی در سالهای اخیر، همچنان شاهد رشد فعالیت این شرکتهای می باشیم به گونه ای که نظام مالیاتی کشور را در این حوزه با چالش های فراوانی مواجه کرده است. با عنایت به اهمیت موضوع و خساراتهای وارده ناشی از فعالیت شرکتهای صوری به اقتصاد کشور، انجام تحقیق و پژوهش در زمینه ابعاد، گستره شرکتهای صوری و ریشه یابی علل و عوامل ایجاد این شرکتهای و ارائه توصیه ها و پیشنهادات مربوط به حل این مشکل، ضروری می باشد.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می باشند:

- بررسی خलाهای قانونی در خصوص تشکیل شرکتهای صوری و فعالیت آنها
- بررسی روند شناسایی شرکتهای صوری توسط سازمان و برآورد متوسط زمان شناسایی آنها
- تخمین زیانهای وارده به اقتصاد کشور و فرار مالیاتی ناشی از فعالیتهای شرکتهای صوری
- بررسی تطبیقی فعالیت شرکتهای کاغذی در ایران و سایر کشورها
- ارائه راهکارهای مناسب در خصوص مقابله با پدیده کد فروشی و کاهش فعالیت شرکتهای صوری

۶- امکان‌سنجی وضع مالیات بر سود سپرده‌های بانکی (رویکرد خرد و کلان)

تشریح موضوع و اهمیت آن

مشوق مالیاتی یک سیاست مالیاتی است که از طریق آن دولتها برای رسیدن به طیف وسیعی از اهداف توسعه‌ای، به گروههای خاصی از سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی (مشوق هدفمند) و یا به همه آنها (مشوق عام یا غیر هدفمند) انواع امتیازات مالیاتی را به شکل تعطیلی، تخفیف، ترجیحات، ارفاق، اعتبار و تعویقات مالیاتی اعطا می‌کنند. مشوق‌های مالیاتی کم و بیش در اغلب نظامهای مالیاتی جهان وجود دارند. اما شکل و میزان استفاده از این معافیتها و مشوقها و همچنین انگیزه‌های استفاده از آنها در کشورهای مختلف متفاوت است.

در قانون مالیاتهای ایران نیز معافیتها و مشوقهای زیادی در پایه‌های مختلف مالیاتی در نظر گرفته شده است. یکی از معافیت‌های اعطایی در نظام مالیاتی ایران، معافیت مقرر در ماده ۱۴۵ ق.م.م می‌باشد. طبق این ماده، سود متعلق به هر عنوان به حساب‌های پس انداز و سپرده‌های مختلف نزد بانک‌های ایرانی، از پرداخت مالیات معاف است. از اهداف اعطای این معافیت می‌توان به حمایت از صنعت بانکداری، جذب منابع و افزایش پس انداز ملی به منظور هدایت آنها در بخش‌های مولد جامعه اشاره نمود. در عین حال که پیگیری این سیاست با هزینه‌های زیادی از جمله کاهش درآمدهای مالیاتی همراه است، تجربه سایر کشورها و نیز ادبیات موضوع بر لزوم تجدیدنظر در این سیاست، دلالت دارند. لذا انجام مطالعه‌ای در خصوص منافع و هزینه‌های حاصل از اعطای این مشوق طی سالیان گذشته و نیز آثار و پیامدهای اقتصادی وضع مالیات بر سود سپرده‌های بانکی با استفاده از داده‌های خرد و کلان ضروری است.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- ارائه مدلهایی برای اندازه‌گیری میزان کارایی معافیت مالیاتی سود سپرده
- محاسبه میزان درآمدهای مالیاتی از دست رفته ناشی از اعطای معافیت به سود سپرده بانکی
- بررسی الزامات و پیش‌شرطهای وضع مالیات بر سود سپرده
- مطالعه روشهای اخذ مالیات بر سود سپرده و مزایا و نقاط ضعف هر یک از آنها
- بررسی تطبیقی تجارب سایر کشورها در خصوص اخذ مالیات از سود سپرده
- تحلیل اثرات وضع مالیات بر سود سپرده بر اساس یک مدل شبیه‌سازی خرد

۷- برآورد فرار مالیاتی به تفکیک بخش ها و منابع مختلف مالیاتی (رویکرد خرد اقتصادی)

تشریح موضوع و اهمیت آن

فرار مالیاتی زاییده فعالیت‌های غیررسمی و پنهان در اقتصاد است و به هر نوع اقدام غیر قانونی برای کتمان درآمد به منظور نپرداختن مالیات اطلاق می‌شود. فرار مالیاتی یک اقدام مجرمانه و غیرقانونی است که علاوه بر کاهش درآمدهای مالیاتی به دلیل اینکه از کانال اقتصاد غیررسمی تحمیل می‌شود، موجب انحراف در سیاست‌گذاری‌ها نیز می‌شود. فرار به نوعی یک مقوله فراسازمانی است و کاهش و یا به حداقل رساندن آن، نیازمند عظم ملی و تعامل همه دستگاه‌ها می‌باشد. تجربه جهانی در خصوص فرار و سهم آن از تولید ناخالص داخلی کشورها، نشان می‌دهد کمابیش این مشکل در همه کشورها وجود دارد، اما سهم کشورهای در حال توسعه بیشتر است. از آنجایی که میزان فرار و عوامل موثر بر آنها در صنایع و صنوف مختلف، متفاوت می‌باشد، برآورد حجم فرار به تفکیک بخش‌ها و منابع مختلف مالیاتی با رویکرد خرد اقتصادی می‌تواند منجر به ارائه راهکارها و پیشنهادات کاربردی گردد.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- مطالعه دلایل مختلف بروز فرار مالیاتی
- بررسی ارتباط بین فرار مالیاتی و اقتصاد غیررسمی
- تخمین حجم فرار مالیاتی به تفکیک منابع عمده مالیاتی
- ارائه پیشنهادات کاربردی در خصوص کاهش حجم فرار مالیاتی

۸- امکانسنجی کاهش نرخ مالیات بر شرکتها و بازنگری و حذف معافیت ها و مشوق ها

تشریح موضوع و اهمیت آن

محدودیت پایه‌های مالیاتی علاوه بر کاهش درآمدهای مالیاتی و وابستگی بیشتر اقتصاد ایران به درآمدهای نفتی سبب می‌شود که بار مالیاتی مؤدیان مشمول افزایش پیدا کند. از این رو یکی از اصلاحات مهمی که در نظام مالیاتی کشور مد نظر قرار می‌گیرد، گسترش پایه‌های مالیاتی است. یکی از ملزومات و مؤلفه‌های مهم گسترش پایه‌های مالیاتی بهبود و منطقی کردن معافیت‌ها و رفتارهای ترجیحی در پایه‌های مختلف است. اساساً معافیت‌ها و مشوق‌ها با هدف تقلیل آثار پیامدهای خارجی، توزیع مجدد درآمد و یا در جهت منافع گروههای خاص معرفی می‌شود. به هر حال انگیزه هر چه که باشد در کنار منافع احتمالی و اندک آن، این امتیازات زیانهای درآمدی زیادی را به همراه دارد. کاهش درآمدهای دولت به منظور تامین مالی بودجه و به تبع آن افزایش فشار بر سایر بخشها و مودیان مالیاتی یکی از تبعات گسترش بی حد و حصر مشوقها و معافیت‌های مالیاتی است. در بیشتر نظام‌های مالیاتی امروزه گسترش پایه‌های مالیاتی با کاهش نرخهای مالیاتی توأم گردیده تا آثار حذف معافیت‌ها و مشوق‌ها را تعدیل کند. برخی از این معافیتها با صراحت در قوانین مالیاتی به صورت کلی مشخص می‌باشند، اما برخی دیگر به طور ضمنی در لابه لای مواد قانونی ذکر شده‌اند که کشف و شناخت آنها نیازمند بررسی‌های ظریف و فنی می‌باشد. بهرحال در پیاده سازی گسترش پایه‌های مالیاتی و کاهش نرخها باید به اوضاع اقتصادی کشور توجه داشت. بطور کلی، اصلاحات مالیاتی با هدف گسترش پایه‌های مالیاتی و کاهش نرخها باید ضمن کاهش انحرافات در موضوعات کار، سرمایه-گذاری و تصمیمات مصرف، موجبات افزایش ستاده و بهبود در رفاه اجتماعی را فراهم آورد. این مطالعه نیز با هدف بررسی آثار احتمالی کاهش نرخهای مالیاتی بر درآمدهای مالیاتی دولت، افزایش تولید و سرمایه گذاری، فرار مالیاتی و غیره را از طریق رویکرد خرد اقتصادی دنبال می‌کند.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- بررسی وضعیت فعلی پایه‌های مالیاتی و محاسبه میزان بار مالیاتی آنها
- بررسی وضعیت انواع معافیتها و مشوقهای صریح و ضمنی در قوانین و مقررات مالیاتی
- بررسی آثار گسترش انواع پایه‌ها و کاهش همزمان نرخ مالیات بر درآمد شرکتها(رویکرد شبیه سازی)

۹- برآورد ظرفیت مالیاتی تجارت الکترونیک (اینترنتی)

تشریح و اهمیت آن

در سالهای اخیر ظهور اینترنت شیوه تجارت و مبادلات اقتصادی را تحت تأثیر قرار داده است. اینترنت این امکان را برای بنگاهها و عاملان تجاری فراهم کرده تا روشهای جدیدی را برای بازاریابی و فروش کالاهای خود انتخاب کنند. امروزه تجارت الکترونیکی با نرخ بالایی در سطح جهان و در ایران رو به افزایش می باشد و بهره نگرتن از تجارت الکترونیک به معنای کندی معاملات و از دست رفتن فرصت های لحظه ای و زودگذر در تجارت جهانی است. به دنبال گسترش و اهمیت روز افزون تجارت و بازاریابی الکترونیکی و با توجه به اهمیت درآمدهای مالیاتی به عنوان منبع پایدار درآمدی دولت پس از درآمدهای نفتی، مالیات از تجارت الکترونیک یکی از مهمترین منابع کسب درآمد در دولت الکترونیک است. این مهم از دو جهت حائز اهمیت است: اولاً ظرفیت مالیات ستانی از بنگاهها و کسب و کارهای جدید که فعالیتهای خود را در بستر الکترونیکی و اینترنت انجام می دهند و دیگری انتقال فعالیت بنگاهها و کسب و کارهای قدیمی به فضای اینترنت و احتمال فرار و به تبع آن نشتی درآمدهای مالیاتی است. یکی از ابعاد تحقق دولت الکترونیک طراحی ساز و کارهای نظارت بر فعالیتهای موجود در بستر شبکه های اینترنتی و مالیات ستانی از شیوه های نوین تجارت می باشد و لذا سازمان امور مالیاتی به عنوان نهاد متولی وصول مالیات می بایست راهکارهایی را اتخاذ نمایند تا همزمان با گسترش شیوه های جدید مبادلاتی (از جمله مبادلات و بازاریابی اینترنتی)، عملکرد خود را در شیوه های وصول مالیات بهبود بخشد و امکان فرار مالیاتی را به حداقل رساند. لذا استفاده از فناوری اطلاعات در فرایندهای مختلف مالیات ستانی (از قبیل شناسایی، ثبت نام و دریافت اظهارنامه)، تشخیص و در نهایت وصول مالیات در حوزه مالیات الکترونیکی را می تواند بهبود بخشد.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می باشند:

- بررسی وضعیت موجود و موانع و مشکلات مالیات ستانی از تجارت الکترونیک
- الزامات قوانین و مقررات مالیاتی در توسعه تجارت الکترونیکی
- شناسایی راه های فرار مالیاتی در شرکت های بازاریابی اینترنتی
- بررسی تطبیقی تجارب سایر کشورها در مالیات ستانی از تجارت الکترونیکی
- برآورد حجم اقتصاد الکترونیکی، تعداد فعالان آن و نیز برآورد ظرفیت مالیاتی این بخش

۱۰- برآورد میزان فرار یا اجتناب مالیاتی ناشی از قیمت گذاری انتقالات در ایران

تشریح موضوع و اهمیت آن

با طرح و توسعه نظریه‌های جهانی سازی، تجارت بین واحدهای اقتصادی در کشورهای مختلف نیز افزایش یافته است. این روند رو به افزایش، مسائل مالیاتی مربوط به تجارت بین واحدهای اقتصادی در کشورهای مختلف را از مسائل مهم مالیه عمومی قرار داده است. در معاملات بین واحدهای مستقل در کشورهای مختلف مشکل وصول مالیات به آن شکلی که در معاملات واحدهای وابسته وجود دارد، مطرح نیست. ارزش حاکم بر مبادلات واحدهای مستقل به سبب این که عموماً مبتنی بر شواهد و مدارک مثبته قوی است، عینیت دارد و ابهام خاصی در اندازه‌گیری و حتی اثبات و تایید آن وجود ندارد؛ لکن در مبادلات واحدهای وابسته، این واحدها با هدف کاستن از مالیات خود، سعی در شناسایی سود در حوزه‌های مالیاتی با نرخ مالیاتی پایین‌تر دارند. از این رو برای سازمان‌های مالیاتی، مبادلات بین واحدهای وابسته از اهمیت خاصی برخوردار است. واحدهای تجاری چندملیتی به عنوان شکل خاصی از واحدهای وابسته با ملاحظات مالیاتی ناشی از قیمت‌گذاری انتقالات، با انتقال کالاها و خدمات و دارایی‌ها به کشورهای با نرخ مالیاتی پایین‌تری دارند، می‌توانند تعهدات مالیاتی خود را کاهش دهند و بر این اساس، قیمت-گذاری انتقالات به عنوان یکی از حوزه‌های مهم فرار یا اجتناب مالیاتی محسوب می‌شود. در راستای اصلاح نظام مالیاتی یکی از مهمترین اقدامات، شناسایی حوزه‌های فرار یا اجتناب مالیاتی و اتخاذ رویه‌های لازم به منظور مقابله با آن است. از این نظر قیمت‌گذاری انتقالات یکی از مهم‌ترین حوزه‌هایی است که می‌توان اقدامات موثری برای افزایش وصول مالیاتی اتخاذ نمود؛ لذا برآورد میزان اجتناب یا فرار مالیاتی در این حوزه می‌تواند به نظام مالیاتی در اتخاذ تصمیمات منطقی کمک نماید.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- تبیین مفهوم قیمت‌گذاری انتقالات و بررسی وضع موجود آن در ایران
- شناسایی جنبه‌های مهم موضوع قیمت‌گذاری انتقالات و روش‌های تشخیص آن
- بررسی اقدامات انجام گرفته در برخورد با مسئله قیمت‌گذاری انتقالات در سایر کشورها
- بررسی فعالیت شرکت‌های خارجی در ایران با رویکرد قیمت‌گذاری انتقالات
- بررسی اثربخشی قوانین و مقررات مالیاتی کشور در ارتباط با قیمت‌گذاری انتقالات
- قیمت‌گذاری انتقالات، درآمدهای مالیاتی از دست رفته و مسئله انتقال سرمایه‌گذاری داخلی و بین‌المللی

۱۱- بررسی نحوه اجرا و پیاده سازی مالیات بر عایدی سرمایه در اقتصاد ایران با تاکید بر بخش املاک و مستغلات

مالیات بر عایدی سرمایه در واقع مالیاتی است که بر ارزش دارایی وضع نمی‌شود، بلکه بر افزایش ارزش دارایی یا همان عایدی دارایی وضع می‌شود. لذا مالیات بر عایدی سرمایه نوعی مالیات بر درآمد است نه مالیات بر ثروت. یکی از رویکردهای اصلاحی در قانون مالیات‌های ایران معرفی پایه مالیاتی جدید و کاستن از بار مالیاتی با دو شیوه کاهش نرخ‌های مالیاتی و افزایش پایه مالیاتی بوده است. یکی از بخش‌هایی که در معرفی پایه مالیاتی جدید در اقتصاد ایران دارای پتانسیل و قابلیت می‌باشد، بخش املاک و مستغلات است. توان جذب سرمایه گذاری این بخش از اقتصاد و همچنین استعداد اشتغال‌زایی آن باعث شده است که این بخش از بخش‌های پیشرو در اقتصاد ایران باشد. با توجه به پتانسیل‌های ذکر شده برای بخش مسکن، مراقبت و کنترل سیر تحولات منطقی در بازار مسکن بدلیل آثار و تبعات اقتصادی آن در بخش‌های مختلف برای دولت از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. به‌همین دلیل دولت سعی دارد مجموعه سیاست‌های اقتصادی اعم از پولی و مالی را به گونه‌ای تنظیم کند تا این بخش از آسیب‌های احتمالی در امان باشد. البته تا کنون برای دریافت مالیات از بخش املاک و مستغلات احکام مالیاتی متنوعی وضع شده است. مالیات از واگذاری حقوق املاک واقع در ایران، مالیات بر درآمد نقدی یا غیرنقدی حاصل از اجاره املاک، مالیات بر نقل و انتقال قطعی املاک و اولین نقل و انتقال قطعی ساختمان‌های نوساز اعم از مسکونی و غیره از جمله این مالیات‌ها به شمار می‌روند. با این وجود به نظر می‌رسد با پایه‌گذاری مالیات بر عایدی سرمایه در بخش املاک و مستغلات مبنای علمی قابل اتکایی در دریافت مالیات از این بخش تبیین خواهد شد. بخش مسکن در اقتصاد ایران این ویژگی را دارد که در قسمت غیرمولد خود بتواند نقدینگی سفته‌بازان را جذب کند. این امر خود آثار سوئی را در بخش‌های مختلف اقتصاد برجای می‌گذارد. این موضوع در کنار اهمیت و قابلیت‌های اقتصادی بخش حقیقی و مولد مربوط به حوزه مسکن و املاک این ضرورت را تداعی می‌کند که دولت با استفاده از مکانیسم‌های سیاست‌گذاری خود، از ورود سرمایه‌گذاران غیرمولد در این بخش جلوگیری کند. مالیات بر عایدی سرمایه املاک (مسکن و زمین) از جمله این ابزارها است. اگر کسی با خرید و فروش یک ملک در مدتی کوتاه کسب سود کند، سودش مشمول این نوع مالیات می‌شود و لذا انگیزه افراد برای خرید و فروش‌های سریع دارایی‌ها (سوداگری) کنترل می‌شود.

برخی از اهداف و نتایج مورد انتظار این طرح به شرح زیر می باشند:

- بررسی وضعیت موجود و موانع و مشکلات اجرایی و سیاستی اخذ مالیات بر عایدی سرمایه از بخش املاک و مستغلات
- الزامات قوانین و مقررات مالیاتی در مالیات‌ستانی از بخش املاک و مستغلات
- بررسی و شناسایی راه‌های فرار مالیاتی در مالیات‌ستانی از بخش املاک و مستغلات
- بررسی تطبیقی تجارب سایر کشورها در اخذ مالیات بر عایدی سرمایه از بخش املاک و مستغلات
- برآورد حجم اقتصاد مسکن، تعداد فعالان آن و نیز برآورد ظرفیت مالیاتی این بخش
- بررسی آثار اجرا و پیاده سازی مالیات بر عایدی سرمایه در بخش املاک و مستغلات